

DRUŽINSKI IN DRUGI NEFORMALNI OSKRBOVALCI

POZDRAVNI NAGOVOR NA 1. SLOVENSKI KONFERENCI O NEFORMALNI OSKRBI, 8. MAJA 2018 NA BRDU PRI KRANJU

Spoštovane in spoštovani, lepo pozdravljeni!

Veseli me, da imam priliko srečati se z vami na Prvi konferenci o neformalni oskrbi v Republiki Sloveniji. Konferenca naslavlja zelo pomembno temo, katere pomen bo s časom samo še naraščal.

Zakaj? Trendi in demografske napovedi kažejo na to, da se bo s staranjem »baby boom« generacije v prihodnjih desetletjih v Sloveniji zelo povečalo število starih, bolnih in onemoglih ljudi – ljudi, ki potrebujejo pomoč. Vendar, spoštovani in spoštovane, zavedati se moramo, da govorimo o generaciji, ki je v pomembni meri prispevala k dosežkom današnjega časa! Ta generacija je prispevala h graditvi javnih zdravstvenih domov, vrtcev, izobraževalnih ustanov ter športnih objektov, katere smo in jih še vedno obiskujemo pripadniki naslednjih generacij. Nenazadnje gre za generacijo, ki je v svoji delovni dobi skrbela za mlajše generacije, skrbela je za nas.

Vse to nas zavezuje k skrbi in odgovornosti do te generacije, vendar ne zgolj do te generacije, marveč tudi do vseh tistih, ki svoj čas požrtvovalno namenjajo skrbi za generacijo, ki danes potrebuje dolgotrajno oskrbo. Spoštovane in spoštovani, država mora zagotovo več pozornosti in skrbi nameniti neformalnemu oskrbovalcu!

To konferenco vidim kot pomemben korak v postopku priznanja in urejanja statusa družinskih in drugih neformalnih

oskrbovalcev v slovenski družbi in politiki. Neformalni oskrbovalci so bili dolgo časa »nevidni delavci« in sta zato njihovo delo in trud ostajala neopažena. Zaradi tega so dolgo časa ostajale neopažene tudi težave, s katerimi se srečujejo pri opravljanju svojega plemenitega dela, ki veliko prispeva k ohranjanju medgeneracijske in širše družbene solidarnosti. Naj naštejemo zgolj nekatere: razumljivo je, da pri neformalnih oskrbovalcih pride pri opravljanju njihovega plemenitega dela, ki največkrat ni edino delo, ki ga opravljajo, do preobremenjenosti, izgorelosti, zdravstvenih poškodb in tudi zmanjšanja delovne sposobnosti. Tovrstne težave je potrebno sistemsko nasloviti!

Narava tematike in izzivov, ki bodo obravnavani na konferenci, zahteva obravnavo z različnih zornih kotov in veliko sodelovanja tudi med Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvom za zdravje. Nedvomno se bodo porajali tudi različni predlogi glede urejanja različnih izzivov, s katerimi se srečujejo neformalni oskrbovalci, vendar se skupnega dela in reševanja izzivov veselim. Veselim se zato, ker Direktorat za socialne zadeve, ki ga vodim, odlično medresorsko sodeluje s pristojnimi službami Ministrstva za zdravje.

V zvezi s konferenco gojim velika pričakovanja – udeležence želimo slišati in od njih izvedeti čim več tistega, česar še ne vemo. Ne vemo vsega in zato smo tu – da izvemo več in bomo v okviru svojih resorjev naredili več in bolje na področju tematik, ki jih naslavlja ta konferenca. Tu smo, da bomo lahko delovali učinkoviteje in boljše. Ne bom in ne morem

vam reči: *Vse bomo zrihtali*. Ne! Obljubim pa vam lahko, da bomo predstavniki MDDSZ dosledno spremljali sporočila in spoznanja konference, jih natančno obravnavali in analizirali ter jih uporabili pri pripravi svojih nadaljnjih aktivnosti v okviru pristojnosti ministrstva.

Ker nam je vsem v interesu, da bo delo neformalnih oskrbovalcev jasno in glasno prepoznano in priznано tako v širši družbi kot v politiki in to ne glede na njeno barvo, saj skrb za tiste, ki jo potrebujejo nima barve, ima pa obliko – obliko velikega srca! Vnaprej se vam zahvaljujem za vaše konstruktivne prispevke, še posebej pa se vam zahvaljujem za vse vaše dosedanje nesebično in požrtvovalno delo in tudi za nadaljnje sodelovanje.

Špela Isop, namestnice generalne direktorice Direktorata za socialne zadeve in enake možnosti na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

KAKO SKRIBIMO ZA STARO MAMO

Spomnim se kako me je stara mama naučila peči jabolčni zavitek. Spomnim se najinega prvega sprehoda okoli kočevskega jezera. Spomnim se tudi, kako sem staro mamo pri svojih šestih letih po nesreči zaprla na balkon, ko je z avtobusom dnevno prihajala k nam v Ljubljano, da bi me čuvala.

Zdaj jaz čuvam njo. Mineva deseto leto odkar stara mami živi z nami. Ima Alzheimerjevo demenco in srčno popuščanje. Oboje je tekom let napredovalo, kar je zahtevalo vedno več našega angažmaja in časovne razpoložljivosti. Trenutno stara mama potrebuje štiriindvajset-urno spremljanje in podporo, tako zaradi fizične (gibalne) oviranosti kot zaradi napredovane demence. Stara mama lahko samostojno naredi le še kakšen korak, zato jo po stanovanju vozimo z invalidskim vozičkom. Zaenkrat še zmore slediti preprostim navodilom in je dovolj okretna, da se

lahko sama obleče in sleče ter z nekaj pomoči opravi dejavnosti skrbi za osebno higieno. Zaradi oteženega dihanja smo pred dobrim letom njeno običajno posteljo zamenjali z bolniško, ki je nameščena v dnevni sobi. Ker stara mama potrebuje "budno oko" tudi ponoči, se z mamo in očetom izmenjujemo v spanju na kavču.

Priznam, da je demenca stare mame že velikokrat stopila na rep moji potrpežljivosti, hkrati pa le – ta v naš dom redno prinaša tudi veliko smeha in dobre volje. Stara mama namreč zelo rada poje, besedila pa po navadi priredi kar po svoje, ravno tako tudi razne pogovore, ki nam jih podeljuje ob nepričakovanih priložnostih.

Sama sem se z letošnjim letom odselila. Poleg študijskih imam še veliko drugih obveznosti, tako v dopoldanskih kot popoldanskih urah, zato se moramo s staršema, ki sta oba zaposlena s polnim delovnim časom, veliko usklajevati. Kompromisi, posluš, dobra komunikacija, potrpežljivost in veliko dobre volje nam omogočajo, da lahko celo stvar, ki se na prvi pogled morebiti zdi celo neizvedljiva, izpeljemo. Brez žrtev seveda ne gre. Žal je tako, da svojci po navadi v prvi vrsti žrtvujemo čas zase in za svoje bližnje, kar se je zgodilo tudi pri nas. Ne spomnim se kdaj smo z mamo in očetom nazadnje šli kam skupaj. Najprej so začeli odpadati daljši dopusti, nato izleti in nato še preprosti skupni sprehodi, obiski različnih kulturnih dogodkov, kamor sedaj priložnostno hodimo "v parih". Poleg tega vsakemu izmed nas primanjkuje tudi čas zase, ki je ključen za ohranjanje zdravega in mirnega duha. Skrb za obnemoglega družinskega člana, še posebej poleg redne zaposlitve, od oskrbovalca zahteva zares veliko energije, fizične in psihične pripravljenosti, stabilnosti, zato se mi zdi redno ohranjanje socialnih stikov, udeleževanje dogodkov izven doma in izvajanje